

המתווה הממשלתי להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיפים 6(ב) ו-6(ג) לחוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי שעניינם שימור הזיקה בין המדינה ובין בני העם היהודי בתפוצות ושימור המורשת של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות; לאור מדיניות הממשלה הרואה בחיזוק העם היהודי בתפוצות משימה בעלת חשיבות עליונה הנובעת מתפיסות היסוד של מדינת ישראל וכחלק בלתי נפרד של החזון הציוני, ובהמשך לדוח הוועדה הציבורית המייעצת לבחינת אפיקי הפעילות הממשלתית להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות, אשר מונתה על-ידי מנכ"ל משרד התפוצות:

1. לאמץ את מתווה העקרונות ותחומי הפעילות להשקעה ממשלתית בהבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות, כפי שגובש על ידי משרד התפוצות ברוח דוח הוועדה והמלצותיה ומצורף כנספח א' להחלטה זו.
2. להטיל על משרד התפוצות בתיאום עם גורמי הממשלה הרלוונטיים לפעול ליישום מתווה העקרונות האמור, על היבטיו השונים, וזאת בראייה אסטרטגית ארוכת טווח.

(עותק מדוח הוועדה המלא נמצא במזכירות הממשלה)

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 10.1.2019 מינה מנכ"ל משרד התפוצות ועדה ציבורית מיעצת לבחינת אפיקי הפעילות הממשלתית להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות. תפקידה של הוועדה היה להעריך ולתכנן את אפיקי הקשר בין החברה הישראלית וממשלת ישראל לבין קהילות יהודיות ברחבי העולם במסגרת חזוק החזון הציוני תוך התאמתו למציאות החדשה אשר נובעת בעיקרה מביסוס כוחה ומעמדה של מדינת ישראל ותמורות המתרחשות בסביבה בה חיים היהודים בעולם. לראשות הוועדה מונה, גב' מקסין פרסברג ופרופ' יוגין קנדל, וחבריה היו: מר אייל אפשטיין, גב' נעמה אור, גב' גילה בן הר, עו"ד צבי האוזר, מר עופר מרגלית, גב' פייני סוקניק. הוועדה הגישה את מסקנותיה למנכ"ל בחודש ספטמבר 2019.

בינתיים ועוד בטרם הושלמו מערכות הבחירות והוקמה ממשלה בישראל, פקדה את העולם מגפת הקורונה, אשר זיקקה את שאלת מחויבות מדינת ישראל ליהדות התפוצות לרגע הכרעה היסטורי – האם מדינת ישראל מקבלת על עצמה באופן ברור את המחויבות לעתיד העם היהודי כולו, לכל יהודי באשר הוא בדרך של השקעת משאבים ומאמצים במטרה לייצר מציאות ברורה של חיבור אמיתי בין מדינת ישראל לבין הקהילות, וכן שותפות של מדינת ישראל באתגר הגדול של שימור הזהות והקהילות היהודיות בתפוצות.

כידוע, במועד הקמת מדינת ישראל רק כ-7% מיהודי העולם התגוררו בה. המדינה הייתה זקוקה לעזרה מיהודי העולם בפרויקט הציוני-ישראלי באמצעות עלייה או סיוע מבחוץ ואכן קיבלה סיוע רב לאורך כל שנות קיומה. נכון להיום, כ-45% מהיהודים חיים בישראל - המדינה משגשגת ועל הקהילה היהודית בישראל מוטלת אחריות לחזק את הקהילות היהודיות בעולם ולפעול יחד עמן לבניית העתיד המשותף לעם היהודי.

הממשלה רואה את המחויבות של מדינת ישראל לחיזוק העם היהודי כמשימה בעלת חשיבות עליונה הנובעת מתפיסות היסוד של מדינת ישראל וכחלק בלתי נפרד של החזון הציוני.

מתחילת שנות ה-2000 נכנסה ממשלת ישראל לשותפות עם פילנתרופים וקהילות יהודיות ברחבי העולם, הסוכנות היהודית וקרן היסוד, למימון פרויקטים גדולים – "תגלית" ו"מסע". שתי תכניות אלה היוו שינוי כיוון במעורבות ממשלת ישראל לטובת יוזמות בהיקף גדול לחיזוק הקהילות בעולם ושאינן בהכרח מובילות לעלייה לישראל והן משקפות את המדיניות הממשלתית בנוגע לאחריותה כלפי יהדות התפוצות – מדיניות המוגשמת מזה שנים בשלל דרכים ובעיקר באמצעות פעילות משרד התפוצות. תכניות אלו יצרו גם הזדמנויות רבות עבור ישראלים להיחשף ליהודים מן העולם במגוון של ערוצים. עם הקמת משרד התפוצות התרחבה והועמקה המעורבות של מדינת ישראל על בסיס ראיה יותר אסטרטגית והוליסטית. בין היתר, המשרד יזם הקמת שני מיזמים חדשים לפעילות במעורבות ממשלתית עבור יהודי העולם: Mosaic United בתחום החינוך הלא פורמאלי, ו-Unit-Ed, בתחום החינוך הפורמאלי. עם זאת, הפעילות של משרד התפוצות נמצאת רק בראשית הדרך ונדרשים תהליכי חשיבה ותכנון

לשנים הקרובות.

כפי שמפורט בהרחבה בדוח שהגישה הוועדה, לאחר שהוועדה בחנה את ההתפתחויות בתחום בשנים האחרונות ולאחר ששמעה אנשי מקצוע ומומחי תוכן בנושא, רואה הוועדה חשיבות אסטרטגית למדינת ישראל בשגשוג ובקשר בין הקהילות היהודיות ברחבי העולם ובפרט בקשר ההדוק עם הקהילה היהודית בישראל. בהתאם, המליצה הוועדה על חיזוק מעורבותה של מדינת ישראל וקהילותיה היהודיות כשותפים פעילים ומשמעותיים בסיוע לקהילות יהודיות ברחבי העולם לשגשוג ולגדול תוך חיבור ביניהן, סביב המורשת היהודית המשותפת והמחויבות לעתיד המשותף של העם היהודי ולמדינת ישראל.

כמו כן, וכאמור בדוח הוועדה סבורה כי על המדינה להציב במוקד העשייה והשיח הציבורי את חיזוק הקשר בין הקהילות היהודיות ברחבי העולם וחיזוק הקשר עם על מנת להתמודד עם שני איזמים אסטרטגיים: יצירת הפרדה בין חלקי העם, צמצום הקהילות וסכנת העלמות של קהילות שלמות.

בהתאם המליצה הוועדה על שורה של המלצות כמפורט בדו"ח.

בהמשך לדוח ובהתבסס על המלצותיו גיבשו גורמי המקצוע במשרד התפוצות מתווה עקרונות ותחומי פעילות להשקעה ממשלתית בהבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות. המתווה המצורף כנספח א' להחלטה כולל את עקרונות היסוד המנחים להתערבות הממשלתית, את עקרונות הפעולה ואת ששת התחומים שבהם תתמקד הפעילות.

כעת, מיד לאחר הקמת הממשלה ובנסיבות המיוחדות שיצרה מגפת הקורונה, מוצע כי משרד התפוצות יפעל ליישום המיתווה המצורף כנספח להצעת ההחלטה, וזאת בתיאום עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

מובהר כי ההחלטה אינה עוסקת בתחום הפעולה הנוסף המטופל על ידי משרד התפוצות ועניינו המאבק באנטישמיות, ובכללו חיזוק החוסן הקהילתי של הקהילות היהודיות בתפוצות. תחום פעולה זה עליו מופקד המשרד מטופל על ידו במקביל במסגרות אחרות.

עוד מובהר כי אין בהצעת ההחלטה כדי להשפיע על פרויקט "תגלית" ופרויקט "מסע", הפועלים מתוקף החלטות ממשלה קודמות.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי

עמדת היועצת המשפטית של המשרד

מצ"ב

סיכומים

DATE OF RETURN

PHASE 2

תחום מספר יקרי 04 ישראל והעם היהודי.

מוגש על ידי שרת התפוצות

ט' בתמוז התש"ף
01 ביולי 2020

נספח א' - מיתווה העקרונות ותחומי הפעילות להשקעה ממשלתית בהבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות

בהמשך לדו"ח הוועדה הציבורית וברוח המלצותיו ולאור הניסיון בתחום ועבודת מטה שנעשתה, גיבש המשרד מתווה עקרונות ותחומי פעילות כדלקמן:

עקרונות היסוד המנחים את הממשלה בהתערבותה

במסגרת שיתוף הפעולה עם יהודי התפוצות לחיזוק הזהות היהודית והקשר למדינת ישראל, נדרש לשמור על שני עקרונות יסודיים, אשר בכוחם להבטיח את הצלחת הפעולה המשותפת עם יהודי התפוצות:

1. **שותפות כנה ואמתית** - פעילות המדינה בתחום צריכה להיעשות מתוך שותפות מלאה עם השותפים, יהודי התפוצות. קיימת חשיבות גדולה לתיאום ציפיות והבהרת הרצון בשותפות מלאה ושוויונית עם כמה שיותר גורמים בעם היהודי, וזאת, החל משלב גיבוש החזון, עבור בתכנון האסטרטגיה וכלה בביצוע בשטח - הכול למען המטרה המשותפת של חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל.
2. **חשיבותה של יציבות המדיניות הממשלתית לצורך מאמץ זה** - הקשר עם יהדות התפוצות הוא רגיש ביותר ומבוסס על אמון הולך ונבנה. כדי שלא לפגוע בתהליך זה נדרשת יציבות של המדיניות הממשלתית באופן אשר יבטיח שפעולות ופרויקטים שהחלו ומוכיחים יעילות והשפעה, יאושרו לטווחי זמן ארוכים. אחד המנגנונים אשר יכולים לסייע ליציבות הינו הקמת ועדת היגוי משותפת לכל פרויקט (במקרים שבהם לא קיימת ועדת היגוי). כוחה יישאב מנציגי ממשלה ומנציגי פילנתרופים שונים, המייצגים ועדת היגוי מקצועית, והיא תוכל לייצר את היציבות הנדרשת למהלכים משותפים, משמעותיים וארוכי טווח בשיתוף ולמען יהדות התפוצות.

הערך המוסף הממשלתי

לאחר בחינה ארוכת שנים נראה שכניסת הממשלה לפעולה בתחום חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל של יהדות התפוצות טומנת בחובה ערך מוסף בעל שני מרכיבים ייחודיים, שהממשלה יכולה להביא לשותפות זו:

1. **ראייה גלובלית** - העם היהודי בתפוצות, המונה כשמונה מיליון יהודים, מורכב מאוכלוסייה מגוונת בעלת שונות גבוהה, המפוזרת על פני עשרות רבות של מדינות. מכאן, שלכל קהילה יש מאפיינים שונים מאלה של קהילות במדינות אחרות. נוסף על כך, קיימים הבדלים בין הגוונים השונים ביהדות התפוצות, ואף מתקיימת שונות בתוך הגוונים עצמם, היוצרת קרקע פורה להבדלים נוספים בין הקהילות השונות. המעורבות של הממשלה יכולה לסייע לכולם לשבת סביב שולחן אחד כפי שקורה בפרויקטים כמו מוזאיק, תגלית ו UNIT.ED.
2. **חשיבה מערכתית** - החשיבה הממשלתית מאופינת בראייה מערכתית. בדומה לאופן שבו הממשלה מביטה על אתגרי העולם היהודי ברמת המאקרו ולא רק על תרגום ייחודי של אתגרים במופעים המקומיים, כך גם מתבטאת החשיבה הממשלתית בתחום הפרויקטלי. הממשלה משתדלת להסתכל בצורה מערכתית על כל הרצף של המסע היהודי שעובר כל יהודי בתקופות המעצבות את זהותו, ובשיתוף פעולה עם החשיבה הקהילתית המקומית ניתן ליצור מקסום של השפעת הפרויקטים השונים על הזהות היהודית המתגבשת של המשתתפים. היבט נוסף של החשיבה המערכתית הינו ההבנה הממשלתית של המקום שבו היתרון היחסי והערך המוסף שהיא מביאה לעשייה הינו משמעותי וייחודי, לעומת המקום שבו כוחה ויכולתה

של הממשלה אינם גדולים, ולצורך מקסום הצלחת הפעילות עליה להעדיף להימנע מלהתרכז בו. ניסוח אסטרטגיה כוללת ותכלול עבודת מטה משותפת עם התפוצות של מיזמים גדולים ומשמעותיים הינו יתרון יחסי מובהק של הממשלה ובו עליה להתרכז, בעוד שבתחום הביצוע בשטח בתפוצות, הממשלה נמצאת בנחיתות, ועל כן, כדי למנוע כישלון של הפעילות והשקעת משאבים רבים אשר ירדו לטמיון, עליה להניח לקהילות ולארגונים המקצועיים של יהדות התפוצות המכירים היטב את השטח לבצע את הפעילות בפועל.

עקרונות הפעולה הממשלתית וההשפעה הרצויה

על פעילותה של הממשלה בתחומי חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל של יהדות התפוצות להתבצע בשלוש שיטות פעולה ספציפיות, המבטאות את יתרונותיה של הממשלה ואת ההשפעה הרצויה שאותה מבקשת הממשלה להשיג על התחום:

1. **יצירת שדה פעולה ופלטפורמות ולא פרויקט נקודתי** – יתרון הגודל של הממשלה יחד עם אופי הראייה המערכתית המתכללת שלה מאפשרים לממשלה ליצור עם שותפיה מהתפוצות שדות פעילות חדשים, או להפוך פרויקט נקודתי מוצלח לשדה פעילות שלם, שאליו היא תגייס שותפי תכנון ומימון ומפעילים ממגוון קהילות וארגונים. המטרה ביצירת שדה הפעולה היא ניצול כוח המשיכה של הממשלה ושותפיה לצורך משיכת ספקים מגוונים להפעלת הפרויקטים והשפעה על השוק כולו ולא על ארגון/פרויקט בודד. הממשלה מבקשת ליצור בשדה הפעילות החדש, בשיתוף פעולה עם שותפיה למיזם מקרב יהדות התפוצות, עקרונות תוכן ברמה גבוהה, לצד סטנדרטים חינוכיים וטכניים, שיבטיחו את איכות הפרויקט מצד אחד, ומצד שני תאפשר למגוון הרחב ביותר של מפעילים מארגונים, ומקהילות שונות להציע את הפרויקט בזוויות מגוונות של זהות יהודית, כך שיוכלו למשוך את מספר המשתתפים המקסימלי לפרויקט. כחלק מכך, הממשלה מבקשת לאחד פלטפורמות שונות העוסקות בתחומי פעולה דומים על מנת לנצל יתרון גודל ולהגדיל את היעילות והאפקטיביות של הפרויקטים המופעלים על ידן.

2. **השקעה בשילוב של תוכן איכותי לצד מספרים גדולים** – הממשלה, בשיתוף יהדות התפוצות, מבקשת להשיג השפעה אמיתית ומהותית על צעירי העם היהודי שישתתפו בפרויקטים השונים. על כן, הממשלה רואה בעדיפות עליונה את ההשקעה בתכנים איכותיים בכל אחד משדות הפעולה שאליהם היא מבקשת להיכנס, שיבטיחו כי המשתתפים יזכו לחוויה מעצבת, עם תכנים עמוקים, משמעותיים ומעצבי זהות, ובזכות החוויה המשמעותית בה יזכו המשתתפים לייצר השפעה אמיתית על חייהם היהודיים ועל האופן שבו יבקשו להנכיח זהות זו בבחירות החיים שלהם ושל משפחתם.

לצד החשיבות העליונה של התכנים, מבקשת הממשלה לנצל את יתרון הגודל שלה וכוח המשיכה הייחודי שיש להתערבות ממשלתית בתוך העולם היהודי על משיכת שותפים מממנים ותפעוליים, על מנת להביא את ההשפעה העמוקה של התכנים למספר המשתתפים הגדול ביותר האפשרי, באופן שימקסם את אדוות ההשפעה הרוחביות שיהיו למשתתפים שיעברו חוויות מעצבות זהות על סביבתם הקרובה והרחוקה.

התערבות פיננסית נכונה – על השותפות בין הממשלה לשותפים הפילנתרופים להעמיק ולחקור את ההשקעה המשותפת בשדה פעולה - כיצד תימדד הצלחה, היכן נכון להשקיע כדי לקבל את התוצאה הטובה ביותר בטווח הקרוב ובטווח הרחוק, והיכן אפקטיביות ההשקעה היא נמוכה ועל כן אין להשקיע. חלק מכללי הפעולה הם כי אין לחלק תמיכות ומענקים (דבר המקובל מאוד בעולם היהודי בתפוצות), וכי באופן כללי יש לשלם על תוצאות ולא על רצון טוב וניסיונות של ארגונים יהודיים לעמוד בתוצאה. כמו כן חשוב לציין כי השותפות עם התפוצות מתבטאת גם בתכנון משותף וגם במימון משותף.

תחומי הפעולה

בהתאם להמלצות בדו"ח הוועדה הציבורית, על העשייה הממשלתית להתמקד בפעילות בתפוצות בששת התחומים הבאים:

1. **חינוך פורמלי** – רובם של הילדים ובני הנוער היהודים בגילאי 6-18 בתפוצות אינם הולכים לבתי ספר יהודיים, ובשל עובדה זו, עיקר פעילותה של ממשלת ישראל בתחומי הזהות היהודית והקשר לישראל עם התפוצות עד היום, התמקד בתוכניות בשדה החינוך הבלתי פורמלי (מסע, "תגלית", "מוזאיק" וכיו"ב), בהן ניתן היה להגיע לקהל רחב יותר בהשקעה נמוכה יותר. עם זאת, לצד התמקדות זו, הממשלה, ככלל, לא השקיעה עד כה בעשרות אלפי הילדים היהודים אשר עדיין לומדים בבתי הספר היהודיים, אשר בתורם, מתקשים במקומות רבים לעודד בקרב תלמידיהם התחושות של תחושת מעורבות קהילתית, קשר מעמיק למדינת ישראל וזהות יהודית חזקה ומשמעותית, על מגוון האפשרויות הקיימות בהגדרה רחבה זו.

בעקבות שינוי תפיסה שהתגבש במשרד בשנים האחרונות, התשתית הקיימת של בתי הספר היהודיים נתפסת כפוטנציאל לשיתוף פעולה, שיאפשר למוסדות החינוך היהודיים בעולם היהודי להביא לידי ביטוי את ההווה היהודית על גווניה השונים ולהפוך את החינוך היהודי לאפקטיבי יותר. שיתוף פעולה יוכל להרחיב את השפעת בתי הספר על בוגריהם, על משפחות התלמידים ועל הקהילות הסובבות אותם. במקביל לעשייה הפרטנית עם כל בית ספר נדרש גם ליצור ולהרחיב רשת פעילה ותומכת של חינוך יהודי עולמי. **חינוך לא פורמלי** – כידוע, שני הפרויקטים המשמעותיים ביותר של ממשלת ישראל לחיזוק הזהות היהודית והקשר למדינת ישראל, בתחום החינוך הבלתי פורמלי הם "תגלית" ו"מסע". פרויקטים אלה מביאים בני נוער וסטודנטים לחוויות מעצבות זהות בישראל ונחשבים כפרויקטים בעלי השפעה עמוקה על הזהות היהודית של משתתפיהם. פרויקט "מוזאיק" של ממשלת ישראל בשיתוף העם היהודי בתפוצות (כונה בתחילה היוזמה המשותפת לממשלת ישראל והעם היהודי) ביקש להשתמש בשני הפרויקטים כנקודות עוגן, שישתלבו ברצף הפרויקטים שייצור את המסע היהודי של הצעיר היהודי בתפוצות בתקופת החיים הנחשבת כמשפיעה ביותר על עיצוב הזהות, בין הגילאים 12-35.

התפיסה של "מוזאיק" נעוצה בהבנה, כי בין הגילאים 12-35 מתעצבת עיקר זהותו של אדם, ובתוכה המקום שהיהדות עתידה לתפוס בחייו של היהודי בתפוצות. החל מתקופת הבת/בר מצווה, עבור בשנות התיכון ובקמפוסים של ההשכלה הגבוהה, ועד שנות הקריירה הראשונות, הקמת המשפחה ובחירת מערכת החינוך לדור ההמשך. על מנת ליצור את ההשפעה המשמעותית ביותר מבחינת הזהות היהודית בתקופה פורמטיבית זו, "מוזאיק" מסתכלת בראייה כוללת על כל המסע, מזהה את החיבורים בין הפרויקטים השונים, דואגת לשימור הידע של הפרויקטים ולשיתופו, ממקסמת את ההשפעה על המשתתפים ויוצרת את היכולת להתאים לכל משתתף, בכל פרויקט, את תוכניות ההמשך הרלוונטיות עבורו במסע היהודי. "מוזאיק" מוודאת את קיומה של סדרת הזדמנויות עבור כל צעיר יהודי ליצירת חיבור משמעותי לחיים יהודיים, בדגש על מאמצים לחיבור יחידים אשר אינם מחוברים לזהותם היהודית, זאת באמצעות יצירת חזון חינוכי כולל ועקבי, שבכוחו להעשיר ולעורר השראה בקרב הדור הצעיר ולעודד אותו לחקור את זהותו.

2. **פעילות בישראל** – הממשלה משקיעה בשנים האחרונות בהליך חשיבה ותכנון מעמיק יחד עם יהדות התפוצות על האופן שבו על הממשלה לפעול ביחס לאתגרי יהדות התפוצות. עם זאת, השיח הישראלי הפומבי כמעט שאינו עוסק בתפוצות העם היהודי, כאשר יוצאי הדופן הם משברים מתוקשרים, מקרי אסון, פיגועי טרור וגילויי אנטישמיות.

כחלק מהתפיסה הדו-כיוונית וההדדית של יחסי ישראל והעולם היהודי, יש חשיבות ראשונה במעלה להשפיע על התודעה הישראלית ולהטמיע בציבור הישראלי את התובנה, כי העם היהודי בתפוצות הוא חלק בלתי נפרד מהקיום של הקולקטיב היהודי, שישראל במרכזו. המטרה בעיסוק בתחום פעולה זה הוא להעמיק את הידע של העם בישראל לגבי החיים היהודיים בתפוצות, לחשוף את הישראלים למגוון הקהילות ופיזורן הגיאוגרפי בעולם ולאתגרים העומדים בפני הקהילות השונות, להגביר את תחושת השייכות בין הישראלים בארץ ליהודים בתפוצות ולהניע את הישראלים למעורבות ולעשייה בנושאים הקשורים ליהודים בתפוצות.

3. **תיקון עולם** – אחד הערכים היהודיים והציוניים החשובים ביותר הוא תיקון עולם ותרומה לעולם ולכן צעירים יהודיים רבים ברחבי העולם מרגישים קשר וחיבור לערך זה. חיבור צעירים יהודיים בעולם למשימות לשיפור חיי אנשים ברחבי העולם במסגרות יהודיות תוך שימוש בחדשנות טכנולוגית, חברתית ועסקית יכולות להיות כלי מלהיב ומחבר. רבים מן הצעירים היהודיים חשים צורך לסייע לקידום החלקים החלשים בעולם באמצעות יכולותיהם וטכנולוגיות מתקדמות. מדינת ישראל יכולה להיות המקום המתאים לרכז פעילות מסוג זה.
4. **חדשנות וטכנולוגיה** – מעבר להשקעות הנ"ל בתחומים מובחנים, אחת הדרכים לקדם את הפעילות בתחום התפוצות היא באמצעות שיתופי פעולה עם פרויקטים חדשניים ופורצי דרך בתחום התפוצות לפרק זמן מוגבל, וזאת כדי לקדם באופן משמעותי לפרק זמן קצר ובאופן שישיא תרומה ניכרת לפעילות הממשלה עם יהדות התפוצות. בהקשר זה הפרויקטים צריכים לענות על מספר קריטריונים, ביניהם: פרויקט בעל משמעות ואפקטיביות; פרויקט התורם למימוש החזון של אחד התחומים האחרים של המשרד; פרויקט פורץ דרך; שותף אפקטיבי ובעל יכולות ביצוע גבוהות; פרויקט קיים בעל פוטנציאל התרחבות; תורם להמשכיות ביצוע; תורם למיצוב תחום התפוצות ופעילות הממשלה והמשרד בתחום.
5. **הערכה ומדידה** - ישנה חשיבות רבה לבדיקה מקצועית וסדורה של מגמות דמוגרפיות בעם היהודי וכן לביצוע בקרה והערכה של התכניות השונות באמצעות מתודולוגיות מדידה אחידות ליעדי העל וליעדי הביניים ולאספקת מידע עדכני בדבר העמידה ביעדים, וזאת על מנת שההשקעה בתחום תהיה יעילה ואפקטיבית.
6. בנוסף, בהתאם להמלצות הדו"ח יש לפעול לניסוח של מגילת ייעוד משותף לעם היהודי אשר תהא בעלת קונצנזוס נרחב ותדגיש את חשיבות קיומו של העם היהודי בעת הזאת את עתידו ואת תפקידו בעולם, וזאת בכדי שתהווה בסיס רעיוני רחב לכלל הפעילות.

ט' בתמוז, התש"פ

1 ביולי, 2020

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

המיתווה הממשלתית להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. בסעיפים 6(ב) ו-6(ג) בחוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי, שכותרתו "הקשר עם העם היהודי" נקבע כדלקמן:

6" (ב) המדינה תפעל בתפוצות לשימור הזיקה בין המדינה ובין בני העם היהודי.

(ג) המדינה תפעל לשימור המורשת התרבותית, ההיסטורית והדתית של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות."

2. מנכ"ל משרד התפוצות מינה ועדה ציבורית מייעצת לבחינת אפיקי הפעילות הממשלתית להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות (להלן – **הוועדה**). הוועדה הגישה את דוח עבודתה והמלצותיה למנכ"ל משרד התפוצות ובהתאם לאמור בהצעת ההחלטה עותק הדוח המלא הופקד במזכירות הממשלה.

3. בהתאם לסעיפים 6(ב) ו-6(ג) האמורים ולמדיניות הממשלה בתחום, מוצע לאמץ את מתווה העקרונות ותחומי הפעילות להשקעה ממשלתית בהבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות, אשר גובש על ידי משרד התפוצות ברוח דוח הוועדה והמלצותיה, ואשר מצורף כנספח א' להצעת ההחלטה.

4. כן מוצע להטיל על משרד התפוצות לפעול ליישום מתווה העקרונות האמור בראיה אסטרטגית ארוכת טווח, וזאת בתיאום עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הועברה להתייחסות היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר וכן לגורמים הנוגעים בדבר במשרד המשפטים. ההערות שהתקבלו הוטמעו בהצעת ההחלטה.

עמדת היועצת המשפטית של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שירן שושנה, עו"ד
מ"מ היועצת המשפטית